

КОМОРА НА ОВЛАСТЕНИ АРХИТЕКТИ И
ОВЛАСТЕНИ ИНЖЕНЕРИ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

НОВ ПРАВИЛНИК ЗА МЕРКИТЕ ЗА ЗАШТИТА ОД ПОЖАР И ЕКСПЛОЗИИ

BEZBEDNOST OD POŽARA U ZGRADAMA – REGULATIVA U ZEMLJAMA EU I ZAPADNOG BALKANA

Slaviša Bogunović, DIA

Institut bezbednosti od požara i integrisane bezbednosti

Brodarska bb, Novi Beograd, Srbija

slavisa.bogunovic@institutbpib.rs

BEZBEDNOST OD POŽARA U ZGRADAMA – REGULATIVA U ZEMLJAMA EU I ZAPADNOG BALKANA

- ▶ *Direktiva o građevinskim proizvodima (CPD – The Construction Products Directive (Council Directive 89/106/EEC), 1988 god.*
- ▶ Jedna od direktiva *Novog pristupa*, doneta u cilju uklanjanja tehničkih prepreka u trgovini građevinskim proizvodima unutar Evropskog ekonomskog prostora (EEA)
- ▶ Osnovni princip *Novog pristupa* je ograničavanje harmonizacije zakonodavstva samo na bitne zahteve, za koje postoji javni interes, na način koji obezbeđuje bezbednost lica, životinja i imovine, uz ispunjenje i drugih neophodnih zahteva od opšteg interesa.

BEZBEDNOST OD POŽARA U ZGRADAMA – REGULATIVA U ZEMLJAMA EU I ZAPADNOG BALKANA

- ▶ Direktiva je 2011. godine prerasla u Uredbu o građevinskim proizvodima (*CPR - Regulation (EU) No 305/2011 Of The European Parliament And Of The Council of 9 March 2011 laying down harmonised conditions for the marketing of construction products and repealing Council Directive 89/106/EEC*).
- ▶ Uredba je doneta u cilju pojednostavljenja i pojašnjenja postojećeg sistema, kao i unapređenja transparentnosti i efektivnosti postojećih mera i ima obavezujući karakter.

BEZBEDNOST OD POŽARA U ZGRADAMA – REGULATIVA U ZEMLJAMA EU I ZAPADNOG BALKANA

- ▶ Bitni zahtevi primenljivi na građevinske proizvode i radove, definisani u Aneksu A, *Uredbe o građevinskim proizvodima*, a koji mogu uticati na tehničke karakteristike nekog materijala, odnose se na sledeće aspekte:
  - ▶ 1. Mehanička otpornost i stabilnost,
  - ▶ 2. Bezbednost u slučaju požara,
  - ▶ 3. Higijena, zdravlje i životna sredina,
  - ▶ 4. Bezbednost i pristupačnost pri korišćenju,
  - ▶ 5. Zaštita od buke,
  - ▶ 6. Ekonomično korišćenje energije i čuvanje toplote i
  - ▶ 7. Održivo korišćenje prirodnih resursa.

BEZBEDNOST OD POŽARA U ZGRADAMA – REGULATIVA U ZEMLJAMA EU I ZAPADNOG BALKANA

- ▶ Za sprovođenje ovog pristupa, kada su građevinski proizvodi u pitanju, CPR osigurava četiri glavna elementa:
- ▶ sistem harmonizovanih tehničkih specifikacija sa sistemom klasifikacije performansi i pripadajućim metodama ispitivanja (hEN, EAD)
- ▶ dogovoreni sistem ocene usaglašenosti i potvrde stalnosti performansi (AVCP) za svaku porodicu proizvoda
- ▶ sistem prijavljenih/notifikovanih tela
- ▶ CE oznaka proizvoda sa obavezujućim detaljnim informacijama koje se daju sa CE oznakom i Deklaracija o performansama (DoP).

BEZBEDNOST OD POŽARA U ZGRADAMA – REGULATIVA U ZEMLJAMA EU I ZAPADNOG BALKANA

- ▶ Ispunjenje bitnih zahteva u domenu *Bezbednosti u slučaju požara*, podrazumeva da građevine moraju biti projektovane i izgrađene tako da u slučaju izbijanja požara:
  - ▶ (a) nosivost građevine može biti očuvana tokom određenog vremena;
  - ▶ (b) stvaranje i širenje požara i dima u građevini je ograničeno;
  - ▶ (c) širenje požara na susedne građevine bude ograničeno;
  - ▶ (d) korisnici mogu napustiti građevinu ili na drugi način biti spašeni;
  - ▶ (e) sigurnost spasilačkog tima uzeta je u razmatranje.

BEZBEDNOST OD POŽARA U ZGRADAMA – REGULATIVA U ZEMLJAMA EU I ZAPADNOG BALKANA

▶ Engleska

▶ FIRE SAFETY - APPROVED DOCUMENT B, VOLUME 1 – DWELLINGHOUSES

- ▶ B1 Means of warning and escape, B2 Internal fire spread (linings), B3 Internal fire spread (structure), B4 External fire spread, B5 Access and facilities for the Fire and Rescue Service.

▶ Finska

▶ FIRE SAFETY OF BUILDINGS

- ▶ Fire load, Fire classes of buildings, Prevention of ignition, Maintaining the load-bearing capacity of constructions, Limitation of development of fire, Prevention of spread of fire to neighbouring buildings, Evacuation in case of fire, Organisation of extinguishing and rescue operations

BEZBEDNOST OD POŽARA U ZGRADAMA – REGULATIVA U ZEMLJAMA EU I ZAPADNOG BALKANA

- ▶ **Hrvatska**
- ▶ **PRAVILNIK O OTPORNOSTI NA POŽAR I DRUGIM ZAHTJEVIMA KOJE GRAĐEVINE MORAJU ZADOVOLJITI U SLUČAJU POŽARA**
  - ▶ Otpornost na požar konstrukcija i elemenata, Reakcija na požar građevinskih proizvoda, Sprječavanje širenja požara i/ili dima unutar građevine, požarni odjeljak i dimni odjeljak, Načini gradnje požarnih zidova i drugih konstrukcija na granici požarnog odjeljka, Sprječavanje širenja požara preko otvora u konstrukcijama i elementima koji omeđuju požarne odjeljke, Sprječavanje širenja požara na sušedne građevine, Sustavi za odvodnju dima i/ili topline te sustavi nadtlaka, Evakuacijski putovi, Zaštita spašavatelja

BEZBEDNOST OD POŽARA U ZGRADAMA – REGULATIVA U ZEMLJAMA EU I ZAPADNOG BALKANA

▶ Makedonija

▶ ПРАВИЛНИК ЗА МЕРКИТЕ ЗА ЗАШТИТА ОД ПОЖАР И ЕКСПЛОЗИИ

- ▶ Отпорност на пожар на конструкциите и елементите, Спречување на ширење на пожар и/или на чад во објектот, пожарен сектор и димен сектор, Начини на изградба на пожарни зидови и други конструкции на граница на пожарен сектор, Изведба на пожарно безбедни фасади, Спречување на ширење на пожарот преку отвори во конструкциите и елементите кои ги ограничуваат пожарни сектори, Спречување на ширење на пожар на соседни објекти, Евакуацијска патишта, Заштита на спасителите.

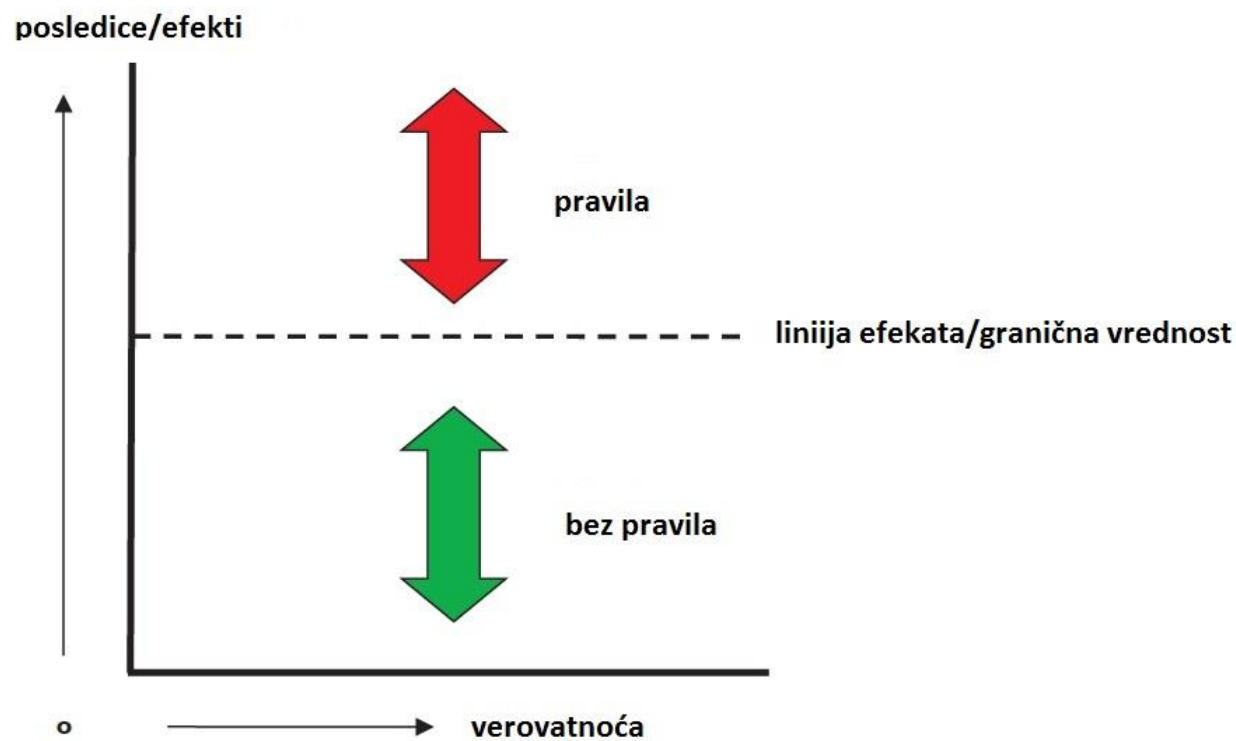
BEZBEDNOST OD POŽARA U ZGRADAMA – REGULATIVA U ZEMLJAMA EU I ZAPADNOG BALKANA

- ▶ **Slovenija**
- ▶ **TEHNIČNA SMERNICA TSG-1-001:2010, POŽARNA VARNOST V STAVBAH**
  - ▶ Širenje požara na sosednje objekte, Nosilnost konstrukcije ter širenje požara po stavbah, Nosilnost konstrukcije, Sistemi za požarno javljanje in alarmiranje, Naprave za gašenje in dostop gasilcev.
- ▶ **U zemljama zapadnog Balkana je naročito važno poznavanje i primena ovih principa, odnosno pristupa, jer je uspešnost realizacije projekata izgradnje koji su finansirani od strane inostranih investitora i/ili međunarodne zajednice, često uslovljena ispunjavanjem, na ovim osnovama ustanovljenog, minimalnog kriterijuma kvaliteta i održivosti projektnih rešenja, uključujući i bezbednost od požara kao jednog od bitnih segmenata.**

BEZBEDNOST OD POŽARA U ZGRADAMA – REGULATIVA U ZEMLJAMA EU I ZAPADNOG BALKANA

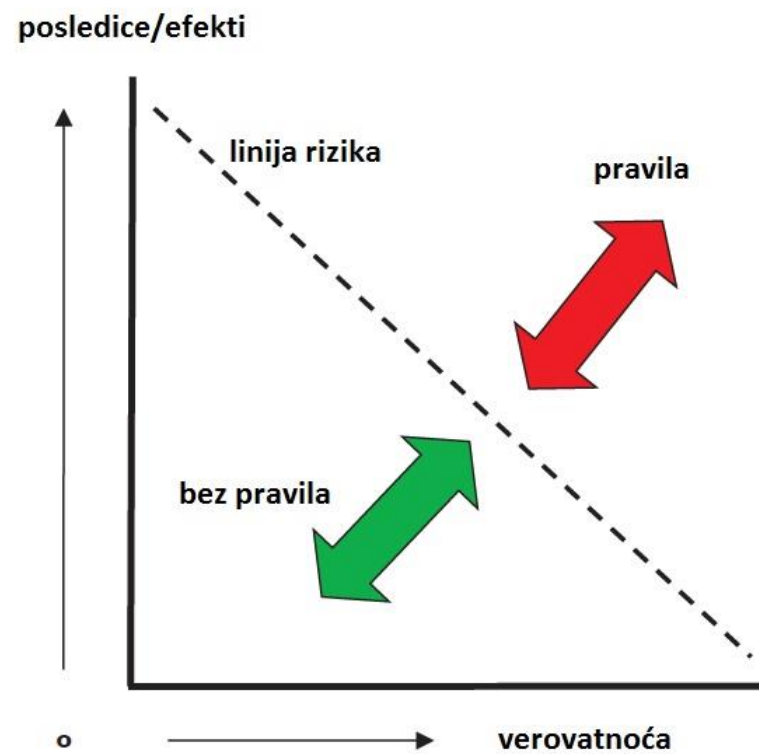
- ▶ U tradicionalnom postupku projektovanja, minimalni tehnički zahtevi bezbednosti od požara predstavljaju pojednostavljena pravila uglavnom bazirana na nasleđenim iskustvima, izvodljivosti, stečenim pravima i dogovorima između zainteresovanim stranama. Ovako doneta pravila, variraju se na različitim nivoima zahtevanih performansi, u odnosu na različite vrste zgrada.
- ▶ U tehnički naprednim zemljama prisutan je trend udaljavanja građevinske regulative od sveobuhvatnih propisa, prema funkcionalnim propisima koji su podržani detaljnim tehničkim smernicama. Iako ova kombinacija propisa i smernica dobro služi, ostaje hitna potreba za širim prihvaćanjem pristupa baziranog na proceni rizika i opasnosti od požara i njegovih posledica.
- ▶ Analitičko vrednovanje optimalne zaštite i mera prevencije, preduslov je za ograničenje posledica požara u određenim utvrđenim granicama. Procena rizika od požara ili nivoa požarne bezbednosti korisnika objekta i materijalnih dobara podrazumeva analizu i vrednovanje primenjenih preventivnih mera, projektovanih na osnovu performansi objekta.

BEZBEDNOST OD POŽARA U ZGRADAMA – REGULATIVA U ZEMLJAMA EU I ZAPADNOG BALKANA

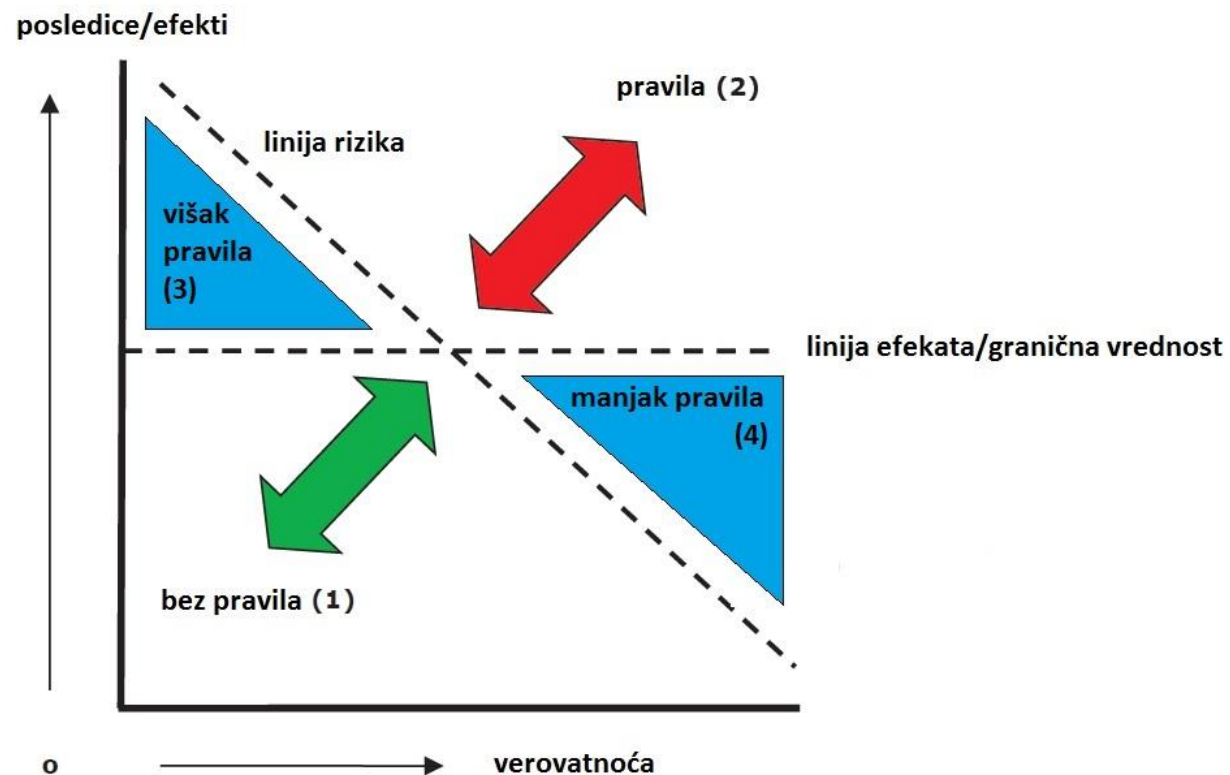
Slika 1 - Zaštita bazirana na pravilima

BEZBEDNOST OD POŽARA U ZGRADAMA – REGULATIVA U ZEMLJAMA EU I ZAPADNOG BALKANA

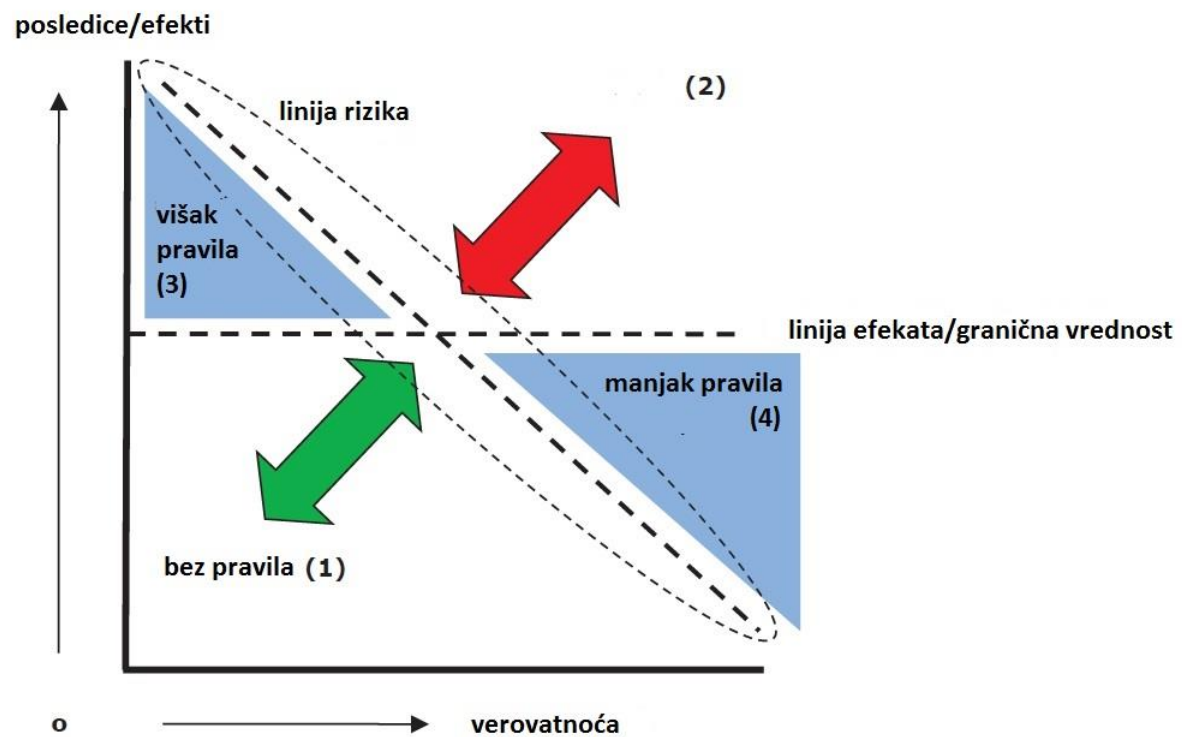
Slika 2 - Zaštita bazirana na proceni rizika

BEZBEDNOST OD POŽARA U ZGRADAMA – REGULATIVA U ZEMLJAMA EU I ZAPADNOG BALKANA

Slika 3 - Različiti pristupi zaštiti - superpozicija (pravila i rizici)

BEZBEDNOST OD POŽARA U ZGRADAMA – REGULATIVA U ZEMLJAMA EU I ZAPADNOG BALKANA

Slika 4 - Različiti pristupi zaštiti (pravila i rizici)
Inženjerstvo bezbednosti od požara

BEZBEDNOST OD POŽARA U ZGRADAMA – REGULATIVA U ZEMLJAMA EU I ZAPADNOG BALKANA

- ▶ Čvrste linije efekata/graničnih vrednosti, igraju dominantnu ulogu u definisanju mera bezbednosti od požara baziranom na preskripciji, kao što je to još uvek definisano u većem broju zemalja EU i svim zemljama Zapadnog Balkana.
- ▶ Ovakvo strogo odvajanje između ispravnog, tj. onoga što zadovoljava pravila i lošeg, tj. onoga što ta pravila ne zadovoljava daje utisak da je ispravno – ujedno i bezbedno, a pogrešno ujedno i nebezbedno.
- ▶ Potreba za integrisanim pristupom koji je baziran na povezanosti požara, građevine, ljudi, okoline i specifičnosti vezanih za intervenciju gasilaca.
- ▶ Takav pristup je prvenstveno baziran na proceni rizika a vezan je za pojam *Inženjerstva bezbednosti od požara (Fire Safety Engineering)* koje se zasniva na primeni naučnih istraživanja i inženjerskih principa. Empirijska istraživanja, proračuni i merenja dopunjuju se istorijskim podacima i iskustvenim saznanjima iz prethodnih događaja. Ovakav pristup omogućava ostvarivanje individualno primenljivih i efikasnih rešenja projektovanog/zahtevanog nivoa zaštite od požara i očuvanje ljudskih života, zaštitu materijalnih dobara i zaštitu životnog okruženja i graditeljskog nasleđa.

Pitanja ?

Hvala na pažnji!